

POHJOIS-SUOMEN VESIOIKEUS		PÄÄTÖS	Nro 50/89/1
1. jaosto	Esittelypäivä	Antopäivä	Diaarinumero
OULU	3.7.1989	10.7.1989	171/88/2/I

HAKIJA Kemijärven kaupunki

ASIA Runkovesijohdon rakentaminen Kemijärven alitse Kemijärven keskustan kohdalla ja Kalkonniemen itäpuolella, Kemijärvi.

HAKEMUS

Kemijärven kaupunki on vesioikeuteen 24.11.1988 saapuneessa hakemuksessa pyytänyt lupaa kahden runkovesijohdon rakentamiseen Kemijärven alitse Kemijärven keskustan kohdalla ja Kalkonniemen itäpuolella hakemukseen liitetystä suunnitelmasta ilmenevällä tavalla.

Hakija on samalla pyytänyt lupaa rakennustöiden aloittamiseen jo ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuleamista.

SELOSTUS SUUNNITELMASTA

Suunnitelmaan sisältyvät alituskohdat sijaitsevat Kemijärven keskustan kohdalla (johtolinja 20.-18.) ja Kalkonniemen itäpuolella. Ennen Kemijärven säännöstelyä olleessa tilanteessa johtolinjan 20.-18. alitus olisi muodostunut kolmesta erillisestä vesistöosan alituksesta, eli Patojärven, Norvionväylän ja Kemijoen alituksista. Tuolloin edellä mainittuja vesistönsia erottivat toisistaan luonnonniityt, jotka nykyisin ovat veden alla. Norvionväylä ja Patojärvi liittyvät välittömästi Kemijokeen sen itäpuolella Kemijärven keskustan kohdalla.

Kemijoen valuma-alue alituskohdilla on 25250 km².

Vesistön alituskohdissa vedenkorkeutta säätelee säännöstelty Kemijärvi. Alavesipinta on eri korkeudella kummassakin alituskohdassa, mikä johtuu Kalkonniemen piilopadosta. Vesipinta vaihtelee Kemijoen, Norvionväylän ja Patojärven alituksessa seuraavasti: HW=149,00, NW=146,00 m ja W=147,55 m (tutkimusaikainen, tammikuu 1987). Kalkonniemen alituskohdalla vesipinta

vaihtelee seuraavasti: HW=149,00 m, NW=142,00 m ja W=148,70 m (tutkimusaikainen, 26.8.1986). Virtaamat vaihtelevat alituskohdilla seuraavasti: Kemijoki HQ=n.2550 m³/s, MQ=n.340 m³/s, NQ=n.90 m³/s, Norvionväylä HQ=n.320 m³/s, MQ=n.40 m³/s, NQ=n.10 m³/s.

Patojärven, Norvionväylän ja Kemijoen alittava vesijohto 280M-10 painotetaan pohjaan nettopainotuksella 14 kg/m enintään välein 4,2 m, pääosin tasoon 145,00 m ja niillä osin, missä jää on pohjassa, vesijohto kaivetaan kokonaan pohjaan ja kaivanto peitetään kaivumailla.

Kalkonniemen itäpuolisen salmen alittava vesijohto 160M-6,3 kaivetaan kokonaan pohjaan nettopainotuksella 12 kg/m välein 2,5 m tai nettopainotuksella 13 kg/m välein 3,4 m ja kaivanto peitetään kaivumailla.

Vesistöjen alitustyöt tehdään matalimman veden aikana. Kaivannoista poistettavat massat sijoitetaan kaivannon reunoille siten, ettei vyörymistä pääse tapahtumaan. Upotuksen jälkeen kaivumaat sijoitetaan kaivantoon siten, etteivät ne muuta vesistöjen luonnollista pohjan korkeutta.

Alituskohdilla vesialueet omistaa Kemijärven Ala-, Iso- ym. kylien yhdistetty jakokunta. Alueella toimii Kemijärven kalastuskunta.

Kemijoessa harjoitetaan huomattavaa puutavaran uittoa, joka tapahtuu lautoissa hinaamalla. Norvionväylässä, Patojärvässä ja Kalkonniemen itäpuolisessa salmessa uittajan toimenpiteet rajoittuvat lähinnä karanneen puutavaran keräilyyn rannoilta.

Vesistöissä harjoitetaan virkistys- ja kotitarvekalastukseen liittyvää veneilyä. Kemijoella harjoitetaan myös matkailuun liittyvää veneilyä.

ASIAN KÄSITTELY VESIOIKEUDESSA

Vesioikeus on 23.12.1988 vesilain säätämässä järjestyksessä kuuluttamalla antanut hakemuksesta tiedon niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuuden varaamiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta viimeistään 2.2.1989.

Lapin vesi- ja ympäristöpiiri on ilmoittanut kirjelmässään, ettei sillä ole huomauttamista hakemuksesta eikä töiden aloittamisluvasta ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksituloa.

Metsähallitus on ilmoittanut kirjelmässään, ettei sillä ole huomauttamista hakemuksesta muutoin paitsi, että johtolinja tulisi rakentaa sellaisena aikana, että työstä ei aiheudu haittaa uitolle, sillä Kemijärven keskustan alituskohdan ohi hinataan kehälautoissa vuosittain 600 000 - 700 000 m³ puuta.

Veikko ja Kaino Jyvälä tilan Alajyvälä RN:o 72:9 omistajina ovat muistutuksessaan vastustaneet luvan myöntämistä ja esittäneet muun muassa seuraavaa:

- toimivaltuudet tehdä kaupungin puolesta hakemus ovat puutteelliset,
- hakemukseen liitetyt hankesuunnitelmakartat ovat alituskohtien ranta-alueiden tilojen ja kaavoitetun alueen tonttien sekä kiinteistörekisterikylien tunnusten osalta puutteelliset ja virheelliset,
- vaatineet hakijan velvoittamista korvaamaan alueensa käyttöoikeudesta 5 000 mk ja kulut päätöksen lunastamisesta.

Hakija on tilaisuuden siihen saatuaan 10.5.1989 toimittanut vesioikeuteen selityksen.

MERKINTÄ

Korkein hallinto-oikeus on Kemijärven säännöstelyä koskevassa asiassa helmikuun 20 päivänä 1975 antamallaan päätöksellä määrännyt lunastettavaksi tilaan Alajyvälä RN:o 72:9 kuuluvat, säännöstelyn johdosta veden alle tai veden vaivaamiksi jääneet Naarauopajan palstan ja Norvionsaaren eli Koivu-uopajan palstan lukuunottamatta osuuksia Kemijärven lohkokunnan yhteismetsään. Lunastettavaksi määrätyn alueen osa muodostuu osasta veden alle tai veden vaivaamaksi jäänyttä aluetta, jolle hakija vesijohdon vesistön alituslupaa nyt hakee. Vesiylioikeus on lokakuun 8 päivänä 1980 antamallaan, lainvoiman saaneella päätöksellä nro VYD 18/75 määrännyt lunastettavasta alueesta muun muassa Naarauopajan palstasta ja Norvionsaaren eli Koivu-uopajan palstasta suoritettavan lunastushinnan suuruuden.

P ä ä t ö s

Vesioikeus on tutkinut asian.

Lausunto muistutuksista

Metsähallituksen muistutuksen vesioikeus on ottanut huomioon myöhemmin lupaehdoista ilmenevällä tavalla muistutuksen enemmälti aiheettomana hyläten.

Veikko ja Kaino Jyvälän muistutuksen siltä osin, mikä koskee vaatimusta luvan epäämisestä, vesioikeus hylkää jäljempänä ilmenevin luvan myöntämisestä koskevin perustein aiheettomana.

Mitä tulee Jyvälän muistutukseen siltä osin, ettei kaupunginjohtaja Timo E. Korvalla ja kaupungininsinööri Pekka Koskenrannalla ole toimivaltaa tehdä hakemus kaupungin puolesta, vesioikeus toteaa, että kunnallislain 58 §:n 5 momentin nojalla kaupunginjohtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa kaupunginhallituksen puolesta. Saman §:n 4 momentin nojalla kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua sekä edustaa kaupunkia ja tekee sen puolesta sopimukset ja muut oikeustoimet, jollei ohje- tai johtosäännössä ole toisin määrätty. Tämän vuoksi vesioikeus hylkää Jyvälän muistutuksen tältä osin aiheettomana.

Mitä tulee Jyvälän muistutukseen hankesuunnitelman puutteellisuuksista tai virheellisyyksistä, vesioikeus vesiasetuksen 60, 59 ja 46 §:iin viitaten toteaa, että suunnitelmassa on esitetty yleiskuvaus siitä vesistön osasta, johon yrityksen vaikutukset ulottuvat, ja liitetty vaikutusalueen laajuutta ja työkohteiden sijaintia osoittava yleiskartta ja valuma-alueen kartta. Muiden kuin omistamaansa tilaa koskevien tunnistetietojen puutteellisuuksien tai virheellisyyksien osalta Jyvälällä ei voida katsoa olevan puhevaltaa asiassa. Mainituilta osin vesioikeus jättää Jyvälän muistutuksen tutkimatta.

Mitä tulee Jyvälän korvausvaatimukseen käyttöoikeuden myöntämisestä hakijalle tilan Alajyväälä RN:o 72:9 alueen osalta ja päätöksen lunastuskulujen osalta, vesioikeus toteaa, ettei vesijohdon rakentamisesta aiheudu Alajyväälän tilalle RN:o 72:9 vesilain 11 luvun 3 §:ssä tarkoitettua edunmenetystä tai korvattavaa vahinkoa ja hylkää

muistutuksen tältä ja päätöksen lunastuskuluvaatimuksen osalta aiheettomana.

Lausunto pääasiasta

Koska kysymyksessä olevan runkovesijohdon rakentamisesta ei aiheudu yleistä tai yksityistä etua koskevia vahingollisia tai haitallisia seurauksia, vesioikeus vesilain 2 luvun 3 §:n ja 6 §:n 3 momentin nojalla myöntää Kemijärven kaupungille luvan runkovesijohdon rakentamiseen Kemijärven alitse Kemijärven keskustan kohdalla ja Kalkonniemen itäpuolella Kemijärven kaupungissa seuraavilla ehdoilla:

LUPAEHDOT

1. Vesijohto on tehtävä suunnitelman liitteenä olevien karttojen "Kemijärven kaupunki. Keskustaaajaman vedenhankinta. Suunnitelmakartta" MK 1:10 000 nrot 060897.133 a ja 060897.134 a sekä 0 60897.137 osoittamiin paikkoihin ja alituskohdilla johto on upotettava suunnitelman liitteinä olevien piirustusten "Kemijärven kaupunki. Keskustaaajaman vedenhankinta. Johtolinjojen pituusleikkaus" MK 1:100/1:2000 nrot 0 60897.159, 0 60897.160, 0 60897.161 ja 0 60897.158 osoittamalla tavalla. Johto on painotettava siten, ettei se pääse haitallisesti liikkumaan.
2. Johdon sijainti on merkittävä rannoille asetettavilla, selvästi näkyvillä tauluilla, joissa on ilmoitettava johdon koko.
3. Rakennustyö on suoritettava niin, ettei siitä aiheudu sellaista vahingollista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on vältettävissä. Hakijan on huolehdittava siitä, ettei työn aikana vene-liikennettä, kalastuksen harjoittamista, uittoa tai muuta vesistön käyttöä vaikeuteta enempää kuin tarkoitettun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä.
4. Hakijan on poistettava vesistöstä ja sen rannoilta rakennusjätteet ja ylimääräinen kaivumaa sekä huolehdittava rakennustyön muidenkin jälkien poistamisesta.
5. Mikäli tässä päätöksessä tarkoitettusta rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetys, jota lupapäätöstä annettaessa ei ole edellytetty ja josta rakennelman

omistaja tai haltija on vesilain säännösten mukaan vastuussa, voi edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomainen saattaa asian lupapäätöksen lainvoiman estämättä vesioikeuden käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin hakemusasioista on vesilaissa säädetty.

6. Hakijan on ilmoitettava työn aloittamisesta Lapin vesi- ja ympäristöpiirille, jolle on myös toimitettava johdon lopullista sijaintia osoittava kartta ja pituusleikkaus.

7. Työ on suoritettava loppuun kolmen (3) vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Työn valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Suomen vesioikeudelle ja Lapin vesi- ja ympäristöpiirille kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa työn päättymisestä lukien.

TÖIDENALOITTAMISLUPA

Vesioikeus on edellä antanut kysymyksessä olevaan hankkeeseen luvan vesilain 2 luvun 6 §:n 3 momentin nojalla. Vesioikeus katsoo, ettei hanke sanottavasti vaikuta vesioloihin. Tämän vuoksi ja koska tässä päätöksessä tarkoitetun rakennustyön suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisenveroisiksi siinä tapauksessa, että lupa evätään tai sen ehtoja muutetaan, vesioikeus vesilain 2 luvun 26 §:n nojalla oikeuttaa hakijan ryhtymään mainittuihin töihin jo ennen tämän lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemistä.

Töidenaloittamislupaa koskeva päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta vesiylioikeudelta valittamalla.

Valitusaika päättyy 8.9.1989.

Valitusosoitus on liitteenä.

Matti Pulli

Pentti Pakonen

Veikko Perttunen

Ulla Hantunen

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet vesioikeustuomari Matti Pulli sekä vesioikeusinsinöörit Pentti Pakonen ja Veikko Perttunen (tarkastava jäsen). Asian on esitellyt vesioikeuden sihteeri Ulla Hantunen.

UH/sr